

усної відповіді по 30 відповідно до модулів 1 і 2.

Обсяг практичних навичок фіксується у відповідному листку обліку практичних навичок кожного студента. Для вдосконалення практичних навичок, розвитку клінічного мислення студенти працюють у відділенні з відповідними пацієнтами не тільки під час практичного заняття, але й за бажання, - в позааудиторний час. Відпрацювання практичних навичок під час заняття та в позааудиторний час проводиться за допомогою методичної розробки «Обстеження хворих у клініці нервових хвороб», створеної викладачами кафедри.

Типовою навчальною програмою передбачене оволодіння студентами 38 практичними навичками, зокрема такими як методика дослідження поверхневих рефлексів: шкірних (черевні, підошовні), зі слизових оболонок (кон'юнктивальний, глотковий, з м'якого піднебіння); оцінка м'язової сили (за 5- бальною системою) і обсягу довільних рухів у кінцівках; методика виявлення ознак периферичного та центрального паралічу; методика обстеження функцій нюхового аналізатора; методика обстеження вестибулокохлеарного нерва; виявлення слухових порушень (гіпер-/гіпоакузія, проби Рине та Вебера); визначення провідного неврологічного синдрому у хворого; проведення диференційованої діагностики, визначення прогнозу перебігу захворювання в даного хворого та ін.

Отже, питання раціональних методів навчання і комплексного підходу до контролю знань і вмінь студентів вимагають посиленої уваги, а їх застосування в процесі навчання розширює діапазон клінічного мислення майбутнього лікаря, його діагностичні можливості та вибір раціональних методів лікування і профілактики.

Список використаної літератури

1. Педагогічні технології: теорія та практика (курс лекцій); за ред. М.В. Гриньової. – Полтава: АСМІ, 2004. – 180 с.
2. Інноваційні технології в освіті (досвід і практика) // Сучасна освіта в Україні: зб. наук.-метод. праць. – К.: Інтас, 2005. – 153 с.
3. Бондарчук В.О. Оновлення навчально-методичних видань – важлива складова організації навчального процесу / В.О.Бондарчук // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – С.520-524.
4. Пасечніков С.П. Підвищення якості практичної підготовки студентів / С.П. Пасечніков, О.Д. Нікітін// Сучасні проблеми підготовки фахівців у вищих навчальних медичних та фармацевтичних закладах України: матеріали доп. наук.-метод. конф. – С. 264.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ

Ліхачов В.К., Ляховська Т.Ю., Добровольська Л.М., Макаров О.Г., Тарановська О.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті висвітлені питання вдосконалення якості підготовки лікарів-інтернів шляхом застосування інтерактивних методів навчання. Показано важливу роль комп'ютерних програм і мережі Інтернет у процесі засвоєння навчальної дисципліни й опанування практичними навичками і вміннями.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, комп'ютерні програми.

Розвиток науки, техніки і медичних технологій зумовлює нові вимоги до рівня знань і вмінь працівників сфери охорони здоров'я. Тому лікарі-інтерни з перших кроків своєї професійної діяльності мають бути готові якісно й ефективно здійснювати фахову діяльність. Неабияку роль в успішності заходів з підготовки лікарів-інтернів відіграє викладач, який має бути готовим до інформування та супроводу навчального процесу, надаючи тим, хто навчається, можливість самим планувати, корегувати, реалізовувати й оцінювати власні дії. Основний підхід до клінічного навчання базується на свідомому і мотивованому тренуванні.

Підвищення ефективності навчання безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних методів навчання (МН), адекватних навчальній темі. Викладач самостійно приймає рішення щодо використання того чи іншого МН на основі власного досвіду та з урахуванням особливостей аудиторії з метою максимальної активності процесу навчання. При проведенні конкретних занять передусім слід усвідомлювати, що будь-який МН мусить забезпечувати мотивацію до підвищення ефективності своєї діяльності як на занятті, так і в реальних практичних ситуаціях; активну участь лікарів-інтернів у процесі навчання; зворотний зв'язок у системі «викладач – лікар-інтерн»; можливість застосування знань і навичок у практичній роботі; розвиток самостійної творчої діяльності. Усім цим вимогам найбільше відповідають інтерактивні МН.

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою спільного вирішення навчальних завдань. У процесі навчання викладач залучає лікарів-інтернів до активних дій, творчої продуктивної праці, відпрацювання моделі ситуаційних задач, необхідних для успішної професійної діяльності. Застосування інтерактивних МН не лише забезпечує запам'ятовування матеріалу, але і його використання у формуванні практичних навичок і вмінь. Активні форми навчальної діяльності сприяють розвиткові таких особистісних якостей, як комунікабельність, співробітництво, вміння відстоювати власну точку зору, самостійно здобувати знання, орієнтуватися на їх використання в професійній діяльності.

Останнім часом у навчальний процес активно впроваджуються комп'ютерні програми. Комп'ютеризація навчально-виховного процесу дає змогу індивідуалізувати і диференціювати навчання з урахуванням фізіологічних і психологічних особливостей лікарів-інтернів, організовувати самостійну роботу з опрацювання навчального матеріалу, проводити самоконтроль та самооцінку знань. Так, у міжкафедральному навчально-практичному центрі академії, розташованому в перинатальному центрі Полтавської обласної клінічної лікарні, створений комп'ютерний клас, підключений до мережі Інтернет, що забезпечує процес інтеграції міжнародної складової в освітню систему України, адже сучасний фахівець потребує знань і вмінь, необхідних і актуальних не лише в краї-

ні проживання, а й далеко за її межами.

Використовуючи комп'ютерні технології та Інтернет, з'являється можливість отримати будь-яку необхідну інформацію та застосувати її в навчальному процесі. Працюючи з Інтернетом, важливо визначитися, для яких цілей будуть використовуватися його ресурси. Їх можна використовувати для включення матеріалів мережі у зміст заняття; самостійного пошуку інформації; самостійної підготовки до складання кваліфікаційного іспиту. Комп'ютер та Інтернет стають необхідними технічними засобами, які допомагають якісно поліпшити процес навчання. Це зумовлено тим, що в традиційному підручнику матеріал статичний, натомість у комп'ютері він динамізується за допомогою аудіо- або відеоанімації.

Використовуючи комп'ютерні програми, викладач має змогу швидко здійснити контроль і з'ясувати рівень засвоєння знань, визначити конкретні прогалини в знаннях, доопрацювати їх та запропонувати лікарю-інтерну виконати завдання повторно з метою покращення результатів. За допомогою комп'ютерних програм лікарі-інтерни також отримують можливість самостійно в нетрадиційній формі перевірити власний рівень знань і вмінь із певної теми. Комп'ютер допомагає виправляти помилки так, щоб лікарі-інтерни не боялися їх допускати, що є дуже важливим моментом у навчанні.

Отже, комп'ютерні технології створюють умови для засвоєння необхідного обсягу знань, умінь, навичок та прискорення темпу їх засвоєння лікарями-інтернами, дозволяють реалізувати особистісно-диференційований підхід, забезпечують підвищення ефективності навчання.

Список використаної літератури

1. Баранова С. Особливості формування професійної компетентності вчителя / С. Баранова // Сучасна школа України. – 2009. – №2 – С. 16-18.
2. Удосконалення системи підвищення кваліфікації лікарів акушерів-гінекологів в Україні/ В.К. Ліхачов, Л.М. Добровольська, Т.Ю. Ляховська [та ін.]//Основні напрямки удосконалення медичних кадрів у сучасних умовах: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2015. – С. 146-147.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Лобань Г.А., Звягольська І.М., Полянська В.П., Ананьєва М.М., Боброва Н.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглянуті основні моменти освітньої діяльності кафедри мікробіології, вірусології та імунології з питань поліпшення якості формування практичних навичок і вмінь у майбутніх фахівців у галузі медицини.

Ключові слова: практичні навички і вміння, якість навчання.

Найбільш важливим і складним завданням сучасної вищої медичної освіти є підготовка спеціалістів, які б за рівнем якісної збалансованості теоретичної і практичної підготовки повністю відповідали світовим стандартам підготовки конкурентоспроможних фахівців і цілком задовольняли потреби сучасного інформаційно-інтегрованого суспільства та ринку праці як в Україні, так і за її межами [1].

Навчальна робота на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології проводиться відповідно до програми навчальної дисципліни для студентів вищих медичних начальних закладів III–IV рівнів акредитації. Програма складена відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) та освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців, затверджених наказом МОН України від 16. 04. 03. за № 239 [2; 3; 4].

Програма з дисципліни „Мікробіологія, вірусологія та імунологія” структурована на 3 модулі для студентів, які навчаються за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Педіатрія», і на 2 модулі для студентів, які здобувають спеціальність «Стоматологія». До складу кожного модуля входять блоки змістових модулів.

Навчальна діяльність студентів на кожному практичному занятті, яке є основною формою організації навчального процесу на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології, містить визначений програмою обсяг теоретичних положень і практичних умінь і навичок згідно з галузевими стандартами. У зв'язку з цим в основу навчального процесу покладено принцип “знати, щоб уміти”, який найефективніше реалізується на практичних заняттях.

Завдяки набутим навичкам і вмінням студенти мають змогу в повному обсязі опанувати як класичними, так і новітніми методами мікробіологічної діагностики інфекційних хвороб, а також методами визначення чутливості мікроорганізмів до антибіотиків, методами визначення фаготипу (фаговару) бактерій. На практичних заняттях студенти формують уміння знезаражувати інфікований матеріал, проводити антисептичну обробку рук, контамінованих досліджуваним матеріалом, та ін.

З метою якісного опанування студентами практичними навичками і вміннями на кафедрі проведена значна організаційно-методична робота, в якій ураховані не тільки такі компоненти як обсяг, рівень засвоєння, а й контроль та реєстрація опанованих практичних дієвостей [4].

Провідні вектори практичної підготовки майбутніх фахівців із мікробіології, вірусології та імунології такі:

1. До кожного практичного заняття складені методичні розробки для студентів і викладачів (трьома мовами), в яких виділені практичні навички і вміння.

2. На стендах «Методичні матеріали для студентів», а також у навчально-методичних матеріалах на Web-порталі кафедри визначено перелік практичних навичок і вмінь до кожного модуля і дисципліни в цілому (трьома мовами).